

Ofte stillede spørgsmål vedr. CEM

Hvem er DIs repræsentant i styregruppen?

DI's repræsentant i styregruppen er stambogsfører Kristiane Klindt, som desuden er dyrlæge.

Omfatter krav om testning også de udenlandske EU-hingste?

Testning omfatter ALLE hingste der skal bedække/inseminere hopper i Danmark, det vil altså sige, at det også omfatter hingste som lejes ind fra andre lande og selvfølgelig også de hingste som står på Hingstelistens Internationale afsnit – Altså dem der populært kaldes EU-hingste.

Er hopper fritaget fra CEM tests, hvis de insemineres?

Nej, hopper, der skal insemineres, er ikke fritaget. Det anbefales kraftigt, at ALLE hopper, der skal anvendes til avl bliver testet – uanset om de bliver bedækket eller insemineret. Eftersom der er tale om en screening, så er der jo tale om at finde de positive dyr i populationen. Husk at det er meget billigere i år at få analyseret prøverne Dansk Islandshesteforening, Vilhelmsborg, Bedervej 101, 8320 Mårslet tlf. 87475075 mail: sekretariat@islandshest.dk på grund af dette screeningsprojekt. Jo flere hopper vi får testet og behandlet, hvis de er positive, jo hurtigere kan vi komme af med CEM.

Må man godt inseminere uden en test?

Hingstene må IKKE anvendes til inseminering uden test. Det anbefales, at hopperne også testes.

Hvis du så får scannet din hoppe flere gange, bør du så teste hver gang dyrlægen har scannet og efter inkubationstiden er gået?

Det burde ikke være nødvendigt. Men du rejser en vigtig problemstilling – nemlig at CEM er meget smitsom, og i nogle uheldige situationer også kan overføres mellem hopper ved f.eks. scanning. Det er præcis derfor, at DI opfordrer alle hoppeejere til at få testet deres hopper, således at hvis de har en CEM-positiv hoppe, at dette så ikke overføres til andre hopper via scanning eller blot ved at hopper går sammen. Der er flere hingsteere som allerede har meldt ud, at de kræver, at hopper som kommer til bedækning/insemination er testet negative for CEM. Det er præcis for at undgå, at en hoppe kommer ind på gården, smitter andre hopper, enten i forbindelse med scanning eller fordi CEM hoppen deler fold med andre hopper. Det er en sikkerhed for alle, at alle hopper i avlen, bliver testet.

Kan en CEM-negativ test fra 2022 godkendes?

Det er nødvendigt med en CEM-test fra 2023 inden hingsten starter bedækning. Det samme gælder for hopperne.

Kan man bedække egen CEM-fri hoppe med egen CEM-fri hingst? Selvom jeg ingen andre fremmede hopper tager ind, skal jeg så stadig betale en dyrlæge for podning?

Hvis din hingst skal bruges til bedækning/inseminering i år, så skal den CEM-testes inden start af bedækningssæson.

Er det korrekt forstået at hingstene, inden sæsonstart skal podes 4 steder (udgift 2*364,- kr.) og hopper podes ligeledes 3 steder (udgift 364,-)? -er disse priser inkl. moms?

Ja, det er korrekt forstået – test af din hingst koster 728 kr. og test af din hoppe koster 364 kr. Priserne er ekskl. moms.

Er der en tidsfrist? Kan man begynde at teste nu, og så være godkendt til den kommende sæson, forudsat der ikke modtages nye u-testede heste i besætningen?

Ja, man kan godt starte testning nu. Når hestene er testede, anbefales det, at de ikke går sammen med ikke-testede heste. Har du i den forbindelse brug for en Tro-og Love erklæring på at din hest ikke har haft social kontakt Dansk Islandshesteforening, Vilhelmsborg, Bedervej 101, 8320 Mårslet tlf. 87475075 mail: sekretariat@islandshest.dk med ikke-testede heste så har DI udfærdiget en som kan hentes i bunden af dette dokument.

Bliver der fra foreningens side mulighed for at støtte økonomisk til de større hestehold, når nu man ønsker at alle heste testes?

Nej, der er med de udmeldte priser tale om et pænt tilskud.

Hvordan vil det blive administreret? Laves der en ny liste med hingste, der er verificeret negativt? Angives det i WF, at de ikke har tilladelse, indtil en negativ test indsendes? Hvor vil resultaterne fremgå? Det samme er vel vigtigt, at man kan se denne "negativ-liste" et sted?

Det er ikke planen, at der vil være en negativ-liste. Den enkelte hoppeejer skal sikre sig, at den valgte hingst har en negativ CEM-test fra 2023. Hingsteejerne kunne også vælge selv at offentliggøre deres negativ-test.

Er der retningslinjer for, hvordan dyrlægerne udtager test og desinficerer deres instrumenter? Er dyrlægerne med om bord?

Dyrlægerne er informeret om prøveudtagning, desinfektion af instrumenter, hygiejne mv. fra Statens Serum Institut, Københavns Universitet og Den Danske Dyrlægeforening. Så dyrlægerne er med om bord. De Hestepraktiserende dyrlæger er med i projektgruppen omkring hele screeningsprojektet.

Kommer der en anbefaling på, hvor gammel en negativ CEM-test må være? Hvis man tester nu og kommer med hoppen til juni, kan den jo være 3-4 mdr. gammel. Er det uproblematisk i forhold til risiko for at være blevet smittet efterfølgende?

Nej, der kommer ikke en anbefaling på, hvor gammel en CEM test i år må være, men det er klart, at det giver god mening at vente med at tage testen, til kort før hoppen skal til hingst. En CEM-test er et svar på om hesten nu og her er CEM-negativ, og derfor giver det altså god mening at vente med at tage den, indtil kort før hesten skal afsted til bedækning. Er man nødt til at tage CEM-testen længere tid før, så anbefaler vi, at testede, CEM-negative hopper, kun har social kontakt med andre testede, CEM-negative heste indtil drægtighed. Dette skyldes, at vi ikke ved, hvor stor en smittekilde almindelig social kontakt med CEM positive dyr udgør.

Jeg syntes ikke dyrlægens priser stemmer overens med jeres prisinformation?

De priser, vi har opgivet, er priserne for selve laboratorieanalysen. Der vil altid komme en honorarpris til din dyrlæge for at udtage prøverne plus kørsel eller andet.

De hhv. 728 kr. og 364 kr. - er det gebyret hos SSI?

Ja, det er laboratoriegebyret. Derudover skal I betale jeres dyrlæge for at udtage prøverne

I svarer ikke entydigt på, om hopper, der bliver insemineret, er fritaget?

Vi har stadig mulighed for at få lavet CEM-analyser til en fornuftig pris hos SSI for stadig at afdække CEM-bakteriens spredning og tilstedeværelse i populationen. Det er derfor vigtigt at ALLE heste, der skal i avl - også i år, bliver testet. Derfor anbefaler vi, at ALLE hopper - også dem der skal insemineres - bliver testet. Det er en stærk appel til alles ansvarlighed og fællesskabsånd, for at vi i fællesskab kan få testet flest mulige heste og dermed få afdækket, hvor udbredt bakterien er. Det er vigtigt, at hesteavlerne selv forstår nødvendigheden og selv tager ansvaret. Husk at føl, der fødes af CEM-positive hopper, også kan være CEM-positive!

Kan analyser fra andre laboratorier med tilsvarende akkreditering og analysemetode godkendes? Det er forståeligt at man ønsker at vi anvender SSI, og bidrager til kortlægning af udbredelsen. Men helt kort, ja/nej - kan analyse fra andre laboratorier godkendes?

Ja, analyser fra andre akkrediterede laboratorier er også gyldige, men de analyser bidrager ikke til tallene om hvor mange heste der testes. De bidrager dog på lige fod med positive heste, idet positive heste fra et andet laboratorium også skal verificeres ved en ny prøve hos SSI.

Jeg synes ikke umiddelbart jeg kan se hvor 'frisk' testen bør være ved ankomsten til hingsten. Jeg mindes at have set flere steder, at hingsteejer beder om, at testen kun er x dage/uger gammel. Kan man i princippet få testet sin hoppe nu og så er den klar til sæsonen, hvis alle hopper i en mindre flok, testes negative?

Ja, i princippet kan du godt teste nu, og så have din hoppe gående sammen med andre CEM-negative hopper, men det er en god idé, at efterleve de krav, den givne hingsteholder, du vil anvende, sætter.

Hvordan skal jeg forholde mig til en eventuel smitte mellem hestene indbyrdes?

Vi ved ikke hvordan, hvor meget og hvor nemt smitte kan spredes hestene imellem i en flok, men vi ved, at det kan ske. Derfor er vejledningen, at hopper, der er testet negative for CEM, IKKE går sammen med andre heste med ukendt CEM-status. Det anbefales også at teste vallakker, der går sammen med hopper, idet de kan være bærere af bakterien. Vallakker testes ligesom hingste.

Hvordan tester jeg min drægtige hoppe?

For at være sikker på at hoppen ikke er CEM positiv, skal hoppen testes 2 gange. Inden hun foler, og efter hun har folet. Inden foling udtages de to svabere fra klitorisregionen og sendes ind til test. Af hensyn til opretholdelse af drægtigheden må man ikke tage den tredje prøve fra livmoderhalsen. Er hoppen negativ på disse to prøver, må den gerne gå på fold med andre CEM-negative heste. Når hoppen så har folet, udtages alle 3 prøver (2 fra klitoris-regionen og en fra livmoderen) og sendes til CEM-analyse. Er alle 3 prøver negative, er hoppen CEM-fri. Årsagen til at der skal laves 2 tests er, at nogle hopper kan være negative for CEM på svabere fra klitorisregionen, men samtidig være positiv fra livmoderen. Derfor er det meget vigtigt, at der tages den tredje svaber fra livmoderen efter foling og inden hoppen sendes til hingst.

For at minimere sine omkostninger vil det være en fordel kun at teste hoppen når hun har folet, hvor alle 3 prøver kan tages på én gang.

Hvad kan jeg gøre som hingste-ejer, for at sikre mig, at hopper, som kommer til min hingst er testet negative for CEM?

Hingste-ejere kan eventuelt kræve en tro og loveerklæring af hoppeejere. En "Tro- og Loveerklæring" er et stykke papir – en erklæring, hvor man med sin underskrift tilkendegiver, at en oplysning er sand. Dansk Islandshesteforening kan ikke sanktionere, hvis der gives urigtige oplysninger via en Tro- og Loveerklæring. Se forslag til Tro og Love-erklæring herunder.

Hvad kan jeg gøre som hoppe-ejer, for at sikre mig, at hingsten, som min hoppe kommer til, er testet negativ for CEM?

Hoppe-ejere kan eventuelt kræve en tro og loveerklæring af hingsteejere. En "Tro- og Loveerklæring" er et stykke papir – en erklæring, hvor man med sin underskrift tilkendegiver, at en oplysning er sand. Dansk Islandshesteforening kan ikke sanktionere, hvis der gives urigtige oplysninger via en Tro- og Loveerklæring. Se forslag til Tro og Love-erklæring herunder.

Skal den ikke-drægtige hoppe være i brunst for at kunne CEM-testes?

Nej, det behøver den i udgangspunktet ikke at være. Din dyrlæge kan afgøre om den tredje prøve fra livmoderhalsen/livmoderen kan tages fra livmoderhalsen eller om vedkommende på forsvarlig vis kan udtage den fra selve livmoderen. Er der en vigtig grund til at den tredje svaber SKAL udtages fra selve livmoderen, og er det ikke forsvarligt på grund af en lukket livmoderhals eller andet, så kan det blive nødvendigt at sprøjte hoppen i brunst for derefter at tage svaberen. Men lad din dyrlæge afgøre og træffe det aktuelle valg på den enkelte hoppe.